

Facebook Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Facebook Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21571>

Özet

Facebook Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği, Oğuzhan Atabek tarafından 2013 yılında, Türkiye ve ABD'deki öğretmen adaylarının Facebook kullanımına dair sahip oldukları duygusal ve bilişsel eğilimleri (**tutum**) ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir **uyarlama ölçek** çalışmasıdır. Bu **ölçek**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) tamamlanan karma yöntemli bir doktora tezinin parçası olarak sunulmuştur. Ölçek, bireylerin sosyal medya platformlarına karşı geliştirdikleri algıları ve davranışsal niyetleri değerlendirmeye odaklanmaktadır.

Ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiş olup, 6 maddeden oluşan bu araç, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanmaktadır. Geçerlilik güvenirliği, yüksek bir değer olan **Cronbach's Alfa** (0.849) katsayısıyla desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Facebook, Tutum, Sosyal Medya, Öğretmen Adayları, Uyarlama, Psikometrik Ölçek, Cronbach's Alpha.

Yazarlar

Oğuzhan Atabek

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin, özellikle öğretmen adaylarının, popüler bir sosyal medya hizmeti olan Facebook'u kullanmaya yönelik genel **tutumları** (olumlu veya olumsuz eğilimlerini) belirlemektir. Bu **tutum**, platformun eğitimsel, sosyal ve kişisel kullanımlarına dair inançları ve değer yargıları kapsamaktadır.

Ölçek, sosyal medya kullanımının eğitim bilimleri alanındaki etkilerini inceleyen kapsamlı bir doktora araştırması için bir parçası olarak geliştirilmiştir. Elde edilen veriler, öğretmen yetiştirme programlarının sosyal medya entegrasyonuna yönelik politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Facebook Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği, sosyal psikolojideki **tutum** kavramını ölçmektedir. Tutum, bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenlerden oluşan, belirli bir nesneye veya duruma karşı gösterilen sürekli bir eğilimdir. Bu bağlamda, ölçek, kullanıcıların Facebook'a karşı hissettikleri memnuniyet, fayda algısı ve kullanma niyetleri gibi boyutları ele alır.

Ölçek, tek boyutlu bir yapıyı temsil etmek üzere tasarlanmıştır, bu da tüm 6 maddenin genel bir Facebook kullanım tutumu puanına katkıda bulunduğunu anlamına gelmektedir. Ölçek çeşidi **uyarlama** olduğu için, orijinal yapının kültürel ve dilsel bağlamda korunup korunmadığı psikometrik olarak test edilmiştir.

Geçerlik

Kaynak içerikte ölçeğin geçerliğine dair spesifik nicel veriler (örneğin, faktör yükleri, korelasyon matrisleri) sunulmamıştır. Ancak, bir doktora tezi kapsamında gerçekleştirilen **uyarlama** çalışması olması nedeniyle, ölçeğin yapı geçerliği (construct validity) ve içerik geçerliğinin (content validity) uygun istatistiksel yöntemlerle incelenmesi beklenmektedir.

Genellikle bu tür uyarlama çalışmaları, orijinal ölçek yapısının hedef kültüre uygunluğunu değerlendirmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılır. Geçerlik çalışmaları, detaylarına, sorumlu yazarın yayımlanmamış doktora tezinden ulaşılabilmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği yüksek bulunmuştur. Elde edilen **Cronbach's Alfa** katsayısı 0.849'dur.

Bu değer, 6 maddelik ölçeğin kendi içinde yüksek bir tutarlılığa sahip olduğunu ve maddelerin aynı psikolojik yapıyı ölçmekte başarılı olduğunu göstermektedir. Psikometrik standartlara göre, 0.70 üzerindeki Alfa değerleri kabul edilebilir olarak görülürken, 0.80 üzerindeki değerler iyi veya çok iyi güvenilirlik düzeyine işaret eder.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte doğrudan faktör analizi sonuçları belirtilmemiştir. Ancak, ölçeğin 6 maddeden oluşması ve tek bir **tutum** yapısını ölçmeyi amaçlaması, büyük olasılıkla tek faktörlü bir yapının doğrulandığını düşündürmektedir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe örnekleme de korunduğunu göstermek amacıyla faktör analizleri (AFA/DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, maddelerin ilgili faktöre yüklenmesini ve çapraz yüklemelerin düşük olmasıyla sağlamaya amaçlar.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Yazılı beyan ölçek formatı

Language Available: Türkçe (Uyarlama Türkiye'deki örneklem üzerinde yapılmıştır)

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri (Öğretmen Adayları)

Age Group: Genç Yetkinler (Üniversite öğrencisi ya da aralığı)

Population Details: Türkiye ve ABD'deki öğretmen adayları (Karma yöntemli doktora tezi kapsamında)

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme (Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Anahtar Kelimeler

Sosyal Ağlar, Dijital Okuryazarlık, Eğitim Teknolojileri, Öğretmen Eğitimi, Psikometrik Özellikler, ODTÜ.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013 (Doktora tezinin tamamlanma yılı).

İzinler ve İletişim: Ölçeğin kullanımına dair izinler ve telif hakkı bilgileri için sorumlu yazar Oğuzhan Atabek ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

İletişim Adresi: oguzhanatabek@gmail.com

Kaynaklar

Atabek, O. (2013). *An exploratory study on the use of Facebook by pre-service teachers in Turkey and the U.S.A: A mixed method design*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Tezin tam metnine buradan ulaşılabilir: etd.lib.metu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: facebook-kullanimina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Facebook Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçek, orijinal kaynağa göre 6 maddeden oluşmaktadır. Ancak, ölçek maddelerinin tam metin içeriği kaynak özetinde sunulmamıştır. Kullanım için yazarın doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

Ölçek, 5'li Likert derecelendirme formatını kullanır ve toplam 6 öleden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM